

*Lesbrief bij
Peter en Anna
De gouden speld, deel 4*

Opdracht 1: Oxford, Lutterworth en Londen

Peter en Anna speelt zich voor een groot deel af in Oxford, Lutterworth en Londen. Sommige gebouwen waar Peter en Anna rondliepen, bestaan nog steeds. In deze opdracht kun je de gebouwen bekijken zoals ze er tegenwoordig uitzien.

Ga naar google maps en zet de satelliet functie aan.
Zoek de volgende plekken op, en bekijk ze daarna met google streetview:

- 1. Oxford Queens college**
- 2. Oxford Merton college**

Deze universiteiten bestonden al in de tijd van John Wyclif. Wyclif heeft er gestudeerd en gaf er les.

- 3. Oxford Carfax tower**

Hier werd Peter door de wolhandelaar afgezet toen hij voor het eerst naar Oxford ging.

- 4. Lutterworth Parish church**

Dit is de kerk waar John Wyclif preekte.

- 5. Londen Westminster Abbey**

Hier trouwden koning Richard II en Anna van Bohemen. Hun grafmonument is nog steeds te bezoeken in de kerk.

Opdracht 2: om over na te denken...

In de tijd van Peter en Anna konden veel mensen niet lezen. Stel je voor dat jij niet zou kunnen lezen. Veel gewone dingen zouden dan een stuk lastiger worden: je zou bijvoorbeeld de ondertiteling niet kunnen lezen bij films, waardoor je er niks van zou begrijpen; je zou het recept niet kunnen lezen als je iets wilt koken; je zou 's avonds voor het slapen geen spannend boek kunnen lezen; je zou de uitleg in je schoolboeken niet snappen; je zou niet kunnen appen met je vrienden...

Wat zou jij het lastigst vinden als je niet kon lezen? Waarom?

In de Middeleeuwen werden Bijbelverhalen vaak nagespeeld. Dit werden wonderspelen genoemd. Groepen acteurs trokken door het hele land, en traden op.

Waarom denk je dat dit gebeurde?

Denk je dat de mensen op die manier veel leerden over de Bijbel? Waarom wel/niet?

In de Middeleeuwen was de Bijbel een verboden boek. Alleen mensen van de kerk (geestelijken) hadden een Bijbel, in het Latijn. Belangrijke mensen in Engeland wilden dat John Wyclif stopte met het vertalen van de Bijbel naar het Engels. Wij kunnen ons dat bijna niet meer voorstellen: in Nederland en in veel andere westerse landen kun je makkelijk aan een Bijbel in je eigen taal komen. Je kunt er één kopen, maar ze worden soms ook gratis uitgedeeld.

Waarom worden Bijbels soms gratis uitgedeeld?

Heb je zelf een Bijbel? Lees je er wel eens in? Welk gedeelte vind je mooi?

John Wyclif zei dat mensen de Here God pas echt kunnen leren kennen als ze de Bijbel in hun eigen taal kunnen lezen. Hoe belangrijk is de Bijbel voor jou? Leer jij de Here God ook beter kennen als je de Bijbel leest?

Er zijn helaas nog veel landen in de wereld waar christenen vervolgd worden en waar het niet vanzelfsprekend is om een Bijbel te hebben. *Open Doors* is een organisatie die Bijbels uitdeelt in deze landen, en de christenen helpt. Kijk op <https://opendoors.nl/ranglijst> in welke landen christenen het ergst vervolgd worden. Schrijf hieronder op in welke vijf landen van de wereld christenen het ergst vervolgd worden:

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____

Opdracht 3: monnikenwerk

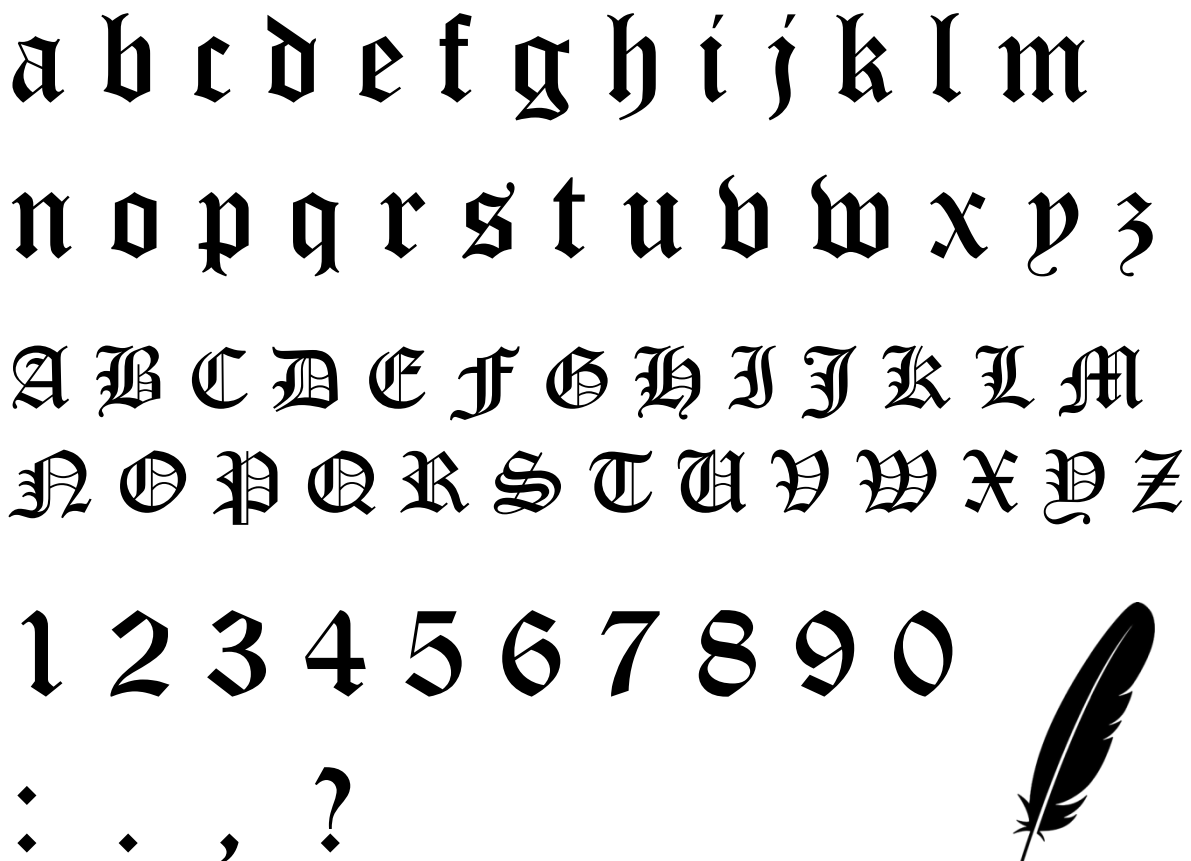
Peter en Anna hielpen John Wyclif met het kopiëren van de Bijbel. Met de hand schreven ze de Bijbelboeken letter voor letter over. Het kostte veel tijd voor er één Bijbelboek klaar was.

Voor deze opdracht heb je nodig:

- Papier
- Zwarte pen of stift (het liefst een stift met een platte punt)
- Voorbeeld-alfabet hieronder

Kies één van de teksten uit Peter en Anna. Deze vind je op bladzijde 171 van het boek. Schrijf deze tekst over uit de Bijbel en gebruik de letters van het voorbeeld-alfabet.

Hoe lang doe je er over?

Ken je de uitdrukking 'monnikenwerk verrichten'? Wat wordt hiermee bedoeld?

Opdracht 4: woorden speuren

Kun je de woorden hieronder vinden in de woordzoeker?

Anna
Bohemen
Grieks
Latijn
Middeleeuwen
Oxford
Peter
wonderspel

Bijbel
Engeland
Hebreeuws
lollard
monniken
perkament
Roodschaap
Wyclif

Bijbelmensen
ganzenvaar
John
Lutterworth
overschrijven
pest
vertalen

I	K	K	G	A	M	A	R	O	O	D	S	C	H	A	A	P	M
H	H	O	N	U	B	I	D	Q	E	N	G	E	L	A	N	D	T
R	C	V	N	E	F	B	D	T	D	R	O	F	X	O	X	W	R
M	I	E	E	T	S	G	O	D	I	O	H	T	M	T	A	L	E
M	S	R	L	P	W	N	G	C	E	M	J	Q	C	O	H	X	T
O	W	S	A	J	T	O	E	A	L	L	L	A	T	I	J	N	E
N	U	C	T	U	A	S	N	M	N	E	E	V	T	Z	X	Y	P
N	E	H	R	W	N	K	N	D	L	Z	B	E	C	F	F	I	X
I	E	R	E	N	N	E	T	N	E	E	E	J	U	E	I	G	B
K	R	I	V	H	A	I	J	B	W	R	B	N	I	W	K	Q	F
E	B	J	H	E	E	R	R	O	G	F	S	J	V	B	E	G	Q
N	E	V	G	T	C	G	B	G	S	E	E	P	I	E	K	N	V
S	H	E	D	R	A	L	L	O	L	V	H	D	E	B	E	O	P
M	Q	N	N	H	P	Z	N	E	Q	I	J	Y	K	L	R	R	G
J	R	E	H	R	O	M	L	U	T	T	E	R	W	O	R	T	H
O	X	H	O	W	Y	C	L	I	F	Y	V	A	J	W	B	I	Q
D	O	A	J	V	N	U	S	N	X	N	E	M	E	H	O	B	T
P	A	O	T	N	E	M	A	K	R	E	P	D	T	S	E	P	B

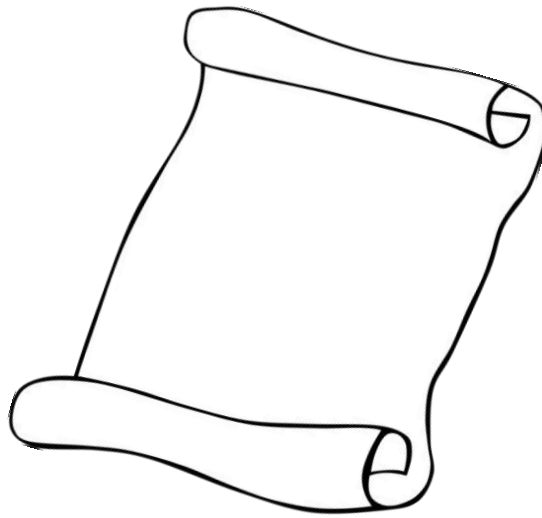

Opdracht 5: een brief

Aan het eind van het boek krijgt Peter een brief van Anna. Hierin schrijft ze dat er nogal wat gaat veranderen in het leven van haar en haar broer. Peter heeft inmiddels geleerd om ook brieven terug te schrijven.

Schrijf een brief aan Peter, waarin je vertelt wat je vindt van de keuzes die hij maakt. Vertel ook wat jij zou doen als je in Peters schoenen had gestaan. Je mag de brief schrijven of typen.

Tot slot...

Heb je Peter en Anna gelezen en vond je het een mooi boek? Neem eens een kijkje op de website van de schrijfster, Martine Jonker. Daar kun je informatie vinden over deel 1, 2 en 3 van De gouden speld, je vindt er andere boeken die Martine geschreven heeft, en je leest daar wanneer er een volgend deel van De gouden speld verschijnt.

www.martine-jonker.nl

Tip: lees ook de eerste delen van de serie in de gouden speld-trilogie.

Voor de leerkracht

De serie 'De gouden speld' is geschreven voor leerlingen in de bovenbouw en de eerste klassen van de middelbare school. In ieder deel wordt een belangrijke periode uit de geschiedenis van het christelijk geloof beleefd door de ogen van twee tieners.

Deze lesbrief is geschreven voor groep 6-8 van de basisschool, en kunt u gebruiken wanneer u het boek 'Peter en Anna' (deel 4 van de serie) heeft voorgelezen, of wanneer de leerlingen het boek zelf allemaal hebben gelezen.

Het doel van de lesbrief is om de inhoud van het boek nog eens te overdenken. Wellicht is het een aanleiding tot mooie gesprekken.

Getracht is om het boek vanuit verschillende schoolvakken en –vaardigheden te bekijken: aardrijkskunde, internetgebruik, geschiedenis, handvaardigheid en stellen.

De oplossing van de woordzoeker is hieronder te vinden.

Het is altijd leuk als u via mail laat weten hoe deze lesbrief gewaardeerd wordt in de klas.

www.martine-jonker.nl

I	K	K	G	A	M	A	R	O	O	D	S	C	H	A	A	P	M
H	H	O	N	U	B	I	D	Q	E	N	G	E	L	A	N	D	T
R	C	V	N	E	F	B	D	T	D	R	O	F	X	O	X	W	R
M	I	E	E	T	S	G	O	D	I	O	H	T	M	T	A	L	E
M	S	R	L	P	W	N	G	C	E	M	J	Q	C	O	H	X	T
O	W	S	A	J	T	O	E	A	L	L	L	A	T	I	J	N	E
N	U	C	T	U	A	S	N	M	N	E	E	V	T	Z	X	Y	P
N	E	H	R	W	N	K	N	D	L	Z	B	E	C	F	F	I	X
I	E	R	E	N	N	E	T	N	E	E	E	J	U	E	I	G	B
K	R	I	V	H	A	I	J	B	W	R	B	N	I	W	K	Q	F
E	B	J	H	E	E	R	R	O	G	F	S	J	V	B	E	G	Q
N	E	V	G	T	C	G	B	G	S	E	E	P	I	E	K	N	V
S	H	E	D	R	A	L	L	O	L	V	H	D	E	B	E	O	P
M	Q	N	N	H	P	Z	N	E	Q	I	J	Y	K	L	R	R	G
J	R	E	H	R	O	M	L	U	T	T	E	R	W	O	R	T	H
O	X	H	O	W	Y	C	L	I	F	Y	V	A	J	W	B	I	Q
D	O	A	J	V	N	U	S	N	X	N	E	M	E	H	O	B	T
P	A	O	T	N	E	M	A	K	R	E	P	D	T	S	E	P	B

